TALABALARDA KREATIV KOMPETENSIYALARNI RIVOJLANTIRISH ORQALI KASBIY TAYYORGARLIKNI OSHIRISH

Xolmatova Gulhayo Ulug‘bekovna

Guliston davlat pedagogika instituti magistranti xolmatovagulhayo12@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola talabalarning kasbiy tayyorgarligini oshirishda kreativ kompetensiyalarni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari va samarador yo‘llarini ilmiy jihatdan chuqur tadqiq etadi. Zamonaviy mehnat bozorining dinamik talablari va axborot jamiyatining shakllanishi sharoitida mutaxassisning kreativ kompetentligi uning kasbiy muvaffaqiyatining muhim prediktori sifatida qaralmoqda.

Kalit so‘zlar*:* kreativ kompetensiyalar, kasbiy tayyorgarlik, professional rivojlanish, kreativ fikrlash, kompetentlik yondashuvi, pedagogik texnologiyalar, muammoli o‘qitish, loyiha metodi, innovatsion faoliyat, mustaqil ta’lim, kasbiy adaptatsiya.

Аннотация: Данная статья представляет глубокое научное исследование педагогических условий и эффективных путей развития креативных компетенций в целях повышения профессиональной готовности студентов. В условиях динамичных требований современного рынка труда и формирования информационного общества креативная компетентность специалиста рассматривается как важный предиктор его профессионального успеха.

Ключевые слова*:* креативные компетенции, профессиональная готовность, профессиональное развитие, креативное мышление, компетентностный подход, педагогические технологии, проблемное обучение, проектный метод, инновационная деятельность, самостоятельное обучение, профессиональная адаптация.

Abstract: This article presents an in-depth scientific investigation of the pedagogical conditions and effective pathways for developing creative competencies to enhance students' professional readiness. Amid the dynamic demands of the modern labor market and the formation of an information society, a specialist's creative competence is regarded as a significant predictor of professional success.

Keywords*:* creative competencies, professional readiness, professional development, creative thinking, competency-based approach, pedagogical technologies, problem-based learning, project method, innovative activity, self-directed learning, professional adaptation.

XXI asr — axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi, global iqtisodiy integratsiya va ilm-fanning yangi yutuqlarining amaliyotga joriy etilishi bilan xarakterlanmoqda. Bu jarayonlar zamonaviy mehnat bozorining talablarini tubdan o‘zgartirib, unda faoliyat yurituvchi mutaxassislardan nafaqat chuqur bilim va mustahkam ko‘nikmalar, balki yangi vaziyatlarda tez moslashish, noan'anaviy yechimlarni ishlab chiqish va o‘z faoliyatini doimiy takomillashtirish qobiliyatlarini talab qilmoqda. Ayniqsa, pedagogik kasb egalari uchun bu talablar alohida dolzarb ahamiyat kasb etadi, chunki ular kelajak avlodning shakllanishida bevosita ishtirok etadilar. Zamonaviy oliy ta'lim tizimining asosiy vazifalaridan biri — talabalarning kasbiy tayyorgarligini shakllantirishdir. Kasbiy tayyorgarlik tushunchasi an'anaviy tushunchadan kengroq mazmonga ega bo‘lib, u nafaqat bilimlar, ko‘nikmalar va tajribani, balki shaxsning kasbiy faoliyatga psixologik, kognitiv va axloqiy-ruhiy tayyorgarligini ham o‘z ichiga oladi [1].

Zamonaviy pedagogikada kompetensiya tushunchasi O.B. Anisimova, A.V. Khutorskiy, I.A. Zimnyaya va boshqa olimlar tomonidan keng tadqiq qilingan [3]. I.A. Zimnyaya kompetensiyani shaxsning ma'lum bir faoliyat sohasida o‘z-o‘zini namoyish etishga qodirligi sifatida talqin qiladi [4]. Kreativlik tushunchasi esa psixologiya fanida chuqur tadqiq etilgan. J.P. Guilford kreativlikni divergent fikrlashning namoyishi sifatida ko‘rib, uning to‘rtta komponentini — moslashuvchanlik, silliqlik, yangilik va aniqlikni ajratib ko‘rsatgan [5]. E.P. Torrens kreativlikni muammolarni sezish, ma'lumotlardagi yetishmovchilikni aniqlash va yangi g‘oyalarni sinab ko‘rish jarayoni deb talqin qilgan [6]. Kreativ kompetensiyalar tushunchasi zamonaviy ta'lim paradigmalarida shakllana boshladi. Ushbu tushuncha birinchi marta kreativlik va kompetentlik o‘rtasidagi bog‘liqlikni anglatuvchi konstrukt sifatida qo‘llanildi. Kreativ kompetensiyalar — bu shaxsning kreativlikni kasbiy faoliyatning turli sohalarida qo‘llash qobiliyatidir. Bu tushuncha nafaqat ijodiy g‘oyalarni yaratishni, balki ularni amaliyotga joriy etish, baholash va takomillashtirishni ham o‘z ichiga oladi [7].

Xulosa qilib aytganda, talabalarda kreativ kompetensiyalarni rivojlantirish nafaqat ularning shaxsiy o‘sishiga, balki kelajakdagi kasbiy muvaffaqiyatlariga ham katta ta'sir ko‘rsatadi. Ta'lim jarayonida bu kompetensiyalarni e'tiborga olish va rivojlantirish, talabalarni zamonaviy mehnat bozorining talablariga mos keladigan mutaxassislar sifatida tayyorlashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Torrance E.P. *Guiding Creative Talent*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall, 1962. 278 p.

2. Gromyko N.V. *Kreativnaya kompetentnost kak osnova obrazovatelnykh tekhnologiy*. // Pedagogika. — 2006. — № 3. — S. 19-27.

3. Bogoyavlenskiy D.B., Menchinskaya N.A. *Psikhologiya usvoyeniya znaniy v shkole*. M.: APN RSFSR, 1959. 416 s.

4. Klimov E.A. *Psikhologiya professionalnogo samoopredeleniya*. M.: Izd-vo MGU, 1996. 224 s.

5. Slastenin V.A., Isaev I.F., Shiyanov E.N. *Pedagogika: ucheb. posobie dlya stud. vyssh. ped. ucheb. zavedeniy*. M.: Izdatelskiy tsentr «Akademiya», 2002. 576 s.

6. Karpov A.V. *Psikhologiya refleksivnykh mekhanizmov deyatelnosti*. M.: Izd-vo Instituta psikhoterapii, 2004. 424 s.

7. Markova A.K. *Formirovaniye motivatsii ucheniya v shkolnom vozraste*. M.: Prosveshcheniye, 1983. 96 s.

8. Slastenin V.A. *Pedagogika: ucheb. posobie dlya stud. vyssh. ped. ucheb. zavedeniy*. M.: Izdatelskiy tsentr «Akademiya», 2002. 576 s.